

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. IV. An successivè saltem in eodem vivente plures sint Animæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

tales deservientes motui, quos per arterias in totum corpus diffundit : in hepate sanguinem perficere, nutritioni servientem, ac per venas distributum, Profectò, si tot admittendæ essent animæ, quot organa, plures admittere cogereetur Galenus. Ad rationem Manichæorum dic, non dari pugnam inter diversas animas, sed inter diversas ejusdem animæ inclinationes, quæ ex diversis objectis & motivis animæ propositis oriuntur.

Alii sic argumentantur : anima rationalis est immortalis, & post mortem hominis remanet : anima sensitiva non remanet, cum post mortem non detur potentia sentiendi, & si remaneret, esset frustrà & inutilis. Item anima rationalis est omnis augmenti incapax : ergo non potest esse vegetativa. Sed hæc facile distinguuntur : non datur post mortem potentia sentiendi completa, con. incompleta, nego. Erutis oculis, defectu organi non potes videre, & tamen manet juxta te potentia videndi saltem incompleta, cum remaneat anima sensitiva, quæ potest alias sensationes elicere ; unde distinguo, quod additur : anima sensitiva frustrà existeret, si nullas posset operationes elicere, con. si possit aliquas, ad quas à natura ordinata est, quales sunt intellectiones, & volitiones, nego. Alterum quoque dist. est augmenti incapax, id est, non potest sibi adgenerare novas partes animæ, con. non potest sibi & corpori adgenerare novas partes materiæ, ne. ant. & conseq.

Dicis iterum : in pede hominis tam parùm advertimus operationes intellectuales, quàm in asino : sicut ergò rectè colligimus, non dari animam rationalem in asino, ita & in pede ; & certè gratis confingitur anima rationalis in pede, cum sufficiat sensitiva. Imò gratis superadditur sensitiva, cum sufficiat rationalis, de qua constat, quòd sit in homine. Pes est pars animata alicujus suppositi vitam rationalem viventis, non item asinus : etsi ergò colligi nullo modo possit anima rationalis in asino ; potest tamen colligi in pede, cum sit pars totius animati animæ rationali. Sed hæc sunt leviora, quàm ut illis diutius immoremur.

§. IV.

An successive saltem in eodem vivente plures sint Animæ.

Quæstio valde controversa est, utrùm in generatione viventis non detur successio animarum, an v.g. in foetu humano non prius sit anima vegetativa pro operationibus, quæ ab initio sunt tantùm vegetativæ ; deinde, cum organa sunt perfectiora, succedat anima sensitiva pro sensationibus, ac tandem infundatur anima rationalis : an verò statim, atque foetus incipit vivere, jam vivat anima rationali : Utrunque magna stat Authoritas ; probabilius tamen videtur, non dari successionem animarum. I. Quia hæc animarum multiplicitas sine sufficienti fundamento & necessitate asseritur ; quandocunque enim juxta Adversarios dantur sufficientes dispositiones pro anima vegetativa, ex natura sua, ut ipsi docent, ordinata ad hoc, ut præparet materiam pro sequenti nobiliore forma obtinenda, tunc hoc ipso materia jam est sufficienter disposita ad formam illam nobiliorem ultimam immediate recipiendam : ergo hanc immediate recipit, quia ad illam datur totus actus primus proximus. Antec. probatur, quia dispositiones illæ tales sunt, ut i. materia fiat per illas jam ali-

quo modo determinata ad formam ultimam, nempe ad animam rationalem, cum etiam juxta Adversarios per illas dispositiones materia sit determinata, non ad quaecunque animam vegetativam, sed ad talem, quæ exigit successionem animæ rationalis potius, quam cujuscunque irrationalis. Tales sunt 2. ut anima rationalis etiam possit aliquas operationes vitales sibi competentes elicere, nempe illas, quas eliceret ipsorum anima vegetativa: ergo dispositiones illæ sunt sufficientes; nec enim possunt Adversarii exigere, ut anima rationalis possit omnes operationes sibi proprias exercere, alias primum extra uterum infundi deberet.

2. Quia cum in homine, tum in brutis difficulter ostenditur, quomodo diversa successive anima producat; quis enim illam produceret in homine? quis in brutis? si enim, dum primum incipit ovum vivere, non jam vivat anima sensitiva, non facile hujus causam assignabis, cum solo calore excludatur pulvis. 3. Quia, ut patet ab inductione, nullum ens tendit ad sui destructionem; hæc autem anima vegetativa & sensitiva elaborando organa, ex natura sua directe tenderet ad sui destructionem, cum iis elaboratis ultimam dispositionem poneret pro anima rationali, quæ illam expelleret. 4. Quia per se absurdum videtur, matrem prius in utero gestare plantam, deinde brutum, & primum denique hominem; sed admissa animarum successione hoc sequeretur, nisi fiat quæstio de nomine: ergo. Hæ sunt rationes, quas afferunt hujus sententiæ Patroni.

Rationes opinionis contrariæ.

PRima, quæ est P. Mauri, sic proponitur: anima est actus corporis organici: ergo non potest esse, nisi in corpore organizato, organizatione conveniente tali animæ; sed embrio, cum primum incipit vivere, non habet organizationem convenientem animæ rationali, cum sit adhuc massa informis. Hic omisso enthym. distinguunt subsumptum: non habet organizationem convenientem animæ rationali pro omnibus operationibus etiam specificis animæ rationalis, qualem nec habet 30. aut 40. die, quo juxta P. Maurum infunditur anima rationalis, con. convenientem pro quibusdam saltem operationibus, etiam propriis animæ rationalis, prout ea est per identitatem anima vegetativa, negant. Si ita est, inquis, poterit anima rationalis poni in corpore leonino, cum etiam ibi possit vegetationes elicere. Id verò minimè; quia in leone non dantur organa inchoata, quæ possint perfici pro operationibus rationalibus, sicut dantur in foetu humano. Igitur ad infusionem animæ satis est, ut possit aliquas operationes exercere, per quas perficiantur organa ad operationes alias nobiliores & specificas suo tempore eliciendas; specialis enim viventium perfectio est, quod seipsa possint perficere.

2. Habetur ab experientia, quod multa animalia, quæ prius sortiuntur animam imperfectiorem, postea successu temporis perfectiorem acquirant, ut vermes aliqui, qui erumpentibus alis cum tempore evadunt animalia alata, & bombyx successu temporis in papilionem vertitur: ergo datur animarum successio. Hoc argumentum non directe pugnat contra opinionem propositam, quaritur enim, an detur successio animarum in generatione viventis à natura intenti, quæ intra uterum maternum, aut ovorum corticem peragitur; non verò de successione animarum in conversione unius totius completi animalis in aliud extra uterum maternum: quanquam probabilius videatur, etiam tunc

non dari mutationem substantialem quoad animas, sed tantum quoad formas partiales aut accidentales, ita ut inter bombycem & papilionem, ex bombyce ortum talis cum proportionem detur differentia, qualis est inter infantem & virum barbatum, ut proinde non diversa sit, sed eadem bombycis & papilionis anima: quod ex eo confirmatur, quia papilio ex bombyce ortus talia depōnit semina, ex quibus iterum nascitur bombyx, quod & in aliis vermibus & papilionibus evenit.

3. In hac opinione primis statim post conceptionem diebus debet infundi anima rationalis, cum non detur alia, quæ perficiat organa; hoc autem videtur durum, cum sic plures animæ per abortus pereant non perveniendo ad Baptismi lavacrum. Sed hic nullus statuitur terminus aut dies, quo creatur anima rationalis, sed hoc solum asseritur, illo tempore eam foetui infundi, quo ille est sufficienter dispositus, & exigit aliquam formam viventem; quando nempe ovulum, ut postea dicitur, virili spiritu imprægnatum, ita dilatatur, ut in eo peragi possint motus ad operationes vitales necessarii, quod quando & quo die fiat, planè nescimus, cum Medici & Physici plurimum inter se dissideant. Paulus Zachias docet, animam rationalem infundi statim in conceptione, quod plerisque aliis non probatur ob difficultates nec paucas, nec leves, cum Physicas, tum Theologicas. Multi tamen existimant, eam brevè post septimum diem infundi, cum nempe jam apparet foetus, & advertuntur organa pro homine inchoata cum aliquibus operationibus vitalibus: nam ratio in contrarium probaret quoque animam non infundi debere die 30. aut 40. sed tantum post infantem natum, cum plerique abortus diem 40. sequantur. Quomodo autem Deus possit hoc permittere, quæstio est Theologica; interim certum est, Deum velle omnes homines salvos fieri, quod si non fiat, puto ego, semper intervenire culpam aut incuriam hominum. Rursus plurimi nec immeritò existimant, quòd etiam hujusmodi infantibus melius sit esse, quàm non esse; unde sententia hæc potius Dei bonitatem commendat, quàm opposita.

4. In Jure Can. Cap. *Sicuti*, Causa 32. q. 2. dicitur: non committi homicidium ab eo, qui foetum occidit ante infusionem animæ, videlicet rationalis, eò quòd nondum dici possit, natum esse hominem: ergo sacri Canones supponunt foetum, priusquam animeretur anima rationali, jam vivere alià vità seu animà, cum aliàs, si nullam haberet animam, utique non posset occidi. Deinde Theologi & Canonistæ docent, eum, qui procurat abortum ante 30. diem, peccare quidem gravissimè, non tamen incurrere irregularitatem, quam aliàs homicidæ incurrunt: ergo supponunt ante 30. diem non infundi animam rationalem, aliàs procurans abortum etiam ante 30. diem tanquam verus homicidæ incurreret irregularitatem. Et tamen certum videtur, quòd ante 30. diem foetus jam sit animatus, cum nutriatur, vegetetur, & fortè etiam sentiat, cum, ut aliqui dicunt, se contrahat, dum pungitur: ergo prius animatur alià animà, quàm rationali.

Respondetur cum Card. Pallavicino, Sacros Canones hanc quæstionem merè philosophicam, de qua nobis nihil revelatum est in Script. non examinare, sed utramque sententiam in sua probabilitate relinquere: proinde quælibet pars textum allatum explicare potest interpretatione, suæ sententiæ accommodata; prima quidem, quæ successionem animarum admittit, intelligendo per occisionem veram animæ alicujus, vegetativæ vel sensitivæ, expulsionem: altera, quæ negat, sumendo occisionem in sensu latiore, scilicet pro actu animationem foetus impediende, ferè sicut B. V. à Christo dicitur redempta, non qua-

si à peccato originali vel actuali, quod contraxerat, fuerit exempta; sed quatenus per merita Christi, ne peccato involveretur, fuit præservata.

Ad id, quod additur, dicunt, Theologos id supponere tanquam probabile, non tanquam certum. Quamvis enim sententia negans successionem animarum probabilior dicatur, doctrina tamen Theologorum & Canonistarum est rationi valde consentanea; cum Ecclesia non velit, eum subiacere irregularitati, qui probabiliter non est homicida, qualis est ille, qui in sententia probabili de successionem animarum procuravit abortum ante diem 30. Ecclesia enim in legibus poenalibus, cæteris paribus, sequitur sententiam reo favorabiliorem, quin idcirco statuatur, eam esse veriore; cum ergo utraque sententia sit probabilis, & affirmans successionem animarum magis faveat tali reo, potuit Ecclesia illam in lege poenali sequi, juxta regulam juris: *Favores sunt ampliandi, odia restringenda.* Quin imò sunt etiam Philosophi & Medici, qui licet non admittant successionem animarum, existimant tamen animam rationalem non infundi ante 30. diem, ac proinde foetum ante illud tempus aliter augeri, quam per nutritionem propriè vitalem; sicuti sunt multi Recentiores, qui docent, plantas, crines, & similia crescere & augeri sine anima informante.

Nec desunt in jure Canonico alii textus, qui faveant huic sententiæ. Sic in Cap. *Sicuti*, Extrav. de homicidis, legitur: *Si nondum erat vivificatus conceptus, ministrare potuit, seu rem Divinam agere* (scilicet Sacerdos abortum causans, de qua re ibi est sermo) *alioquin debuit ab altaris officio abstinere.* Ubi S.S. Canones etiam illum ut homicidam & irregularem agnoscunt, qui post foetum vivificationem causam abortus præbet: ergo videntur supponere, foetum non vivificari, nisi per animam rationalem. Accedit Rituale Romanum, ubi præcipitur, ut foetus, si motum vitalem edat, & vivus fuerit, baptizetur; ex quo colligitur, supponi ab Ecclesia, tunc temporis adesse verè ac sine controversia animam rationalem: atqui si daretur successio animarum, tunc ex motu præcisè non posset colligi præsentia animæ rationalis, sed tantummodo sensitivæ: non igitur datur successio animarum ex mente S.S. Canonum.

5. Anima rationalis non debet poni in materia adhuc indifferente ad recipiendam organizationem hominis aut bestię; sed massa illa pendens ex utero adhuc potest, saltem per accidens, recipere organizationem bestię ac degenerare in monstrum irrationale, ut patet ex quibusdam abortibus: ergo. Ad hoc respondent, id quidem verum esse, si massa illa, ut vocant, sit ita indifferens, ut nullo modo determinata sit ad hominem potius quam ad bestiam: non item, si prima organorum conformatio humana sit; nam prima illa, etsi rudis delineatio humani corporis, ita est propria hominis, ut non possit competere alteri animæ imperfectiori, quam rationali, sicut juxta alios non potest competere, nisi tali animæ vegetativæ, quæ ad rationalem determinatè disponat. Potest tamen fieri, ut ex homine nascatur monstrum. Imprimis potest id solum, quod exterius apparet, esse monstrosum, cum nempe per accidens prima illa organa notabiliter distorta sunt, non tamen ita, ut cessent esse humana: & tunc revera datur anima rationalis, & talis foetus, si prodeat vivus, juxta Rituale Rom. baptizari debet. Quod si prima organorum conformatio, & dispositiones primitivæ ad animam rationalem defecerunt, tunc anima rationalis non infusa est, & solum prodit per abortum massa informis, quæ à potiori nullum dat vitæ indicium, neque meo judicio propter motum qualemcunque minimum absolute judicari potest viva, cum motus ille proficisci possit à calore & spiritibus inclusis, uti evenit in corde avulso adhuc palpitante. An verò, cum semel præ-

cessit

cessit anima rationalis, possit ea ob mutata notabiliter organa expelli, & introduci anima monstri, licet affirmet aliqui, non tamen credo: à quo enim produceretur talis anima? hinc est, quod in tali casu foetus prodeat mortuus. Quod si verum est, ut perhibent historiae, prodiisse aliquando ex homine monstra belluina, dicendum erit, illa traxisse originem à bestialitate; vel, ut de quodam monstro refert Delrio, ex Dæmone incubo, qui potuit semen bruti animatum in uterum matris transferre, ita permittente Deo in pœnam peccati, vel aliunde sperma bruti intervenisse.

6. Cetera animalia, quando generant, educunt ex materia formam substantialem similem suæ: ergo etiam homo, saltem aliquam formam substantialem debet producere, cum non minus virtute generandi polleat; atqui homo non potest ex materia educere animam rationalem, quæ à solo Deo creatur: ergo debet educere animam vegetativam ac sensitivam. Conf. si non datur successio animarum non potest assignari causa efficiens organa ad infusionem animæ requisita; nec enim potest esse anima rationalis, cum ad ipsam organa præsupponantur: ergo debet esse alia anima precedens.

De antecedente huius argumenti redibit sermo, ubi de generatione animalium: interim negatur conseq. si sermo sit de forma aliqua principali. Ipsi oppositæ sententiæ Patroni debent agnoscere paritatem non esse bonam; cum anima rationalis non possit animam sibi similem procreare, uti potest anima bruti: dicentne ergo, animam rationalem esse idcirco imperfectiorem? non credo: ego potius perfectiorem iudico, quia creari petit, non generari. Sic Angelus nec potest Angelum producere, nec animal; estne proinde isto imperfectior?

Perfectio certè non à sola foecunditate repetenda est, sed ab aliis prædictis intrinsecis. Nec tamen propterea sterilis est virtus generandi, qua pollet homo: cum immediatè, vel mediatè saltem, possit producere unionem, vi cuius dicitur generari homo: cum præterea producere possit formas partiales, quibus in suo esse integro constituitur homo: cum insuper ponat omnes dispositiones, quæ, dum alii volunt produci animam vegetativam, ejus locò exigunt creari animam rationalem, qualem exigentiam ad terminum tam nobilem non habet virtus generandi cæterorum animalium: ergo licet generatio bruti sit forsàn secundum quid perfectior per hoc, quod simile generet terminum sibi similem; generatio tamen hominis per hoc ipsum est simpliciter perfectior, quod tendat ad terminum adeò nobilem, ut per solam creationem produci possit. Ad Conf. Ipsi opposentibus incumbit respondere, quis formet prima organa pro anima vegetativa, quam communiter volunt produci 7. dic. Dicunt plerique, hanc primam organorum conformationem provenire vel ab anima matris, vel à virtute formatrice semini indita, quam plasticam vocant. Sed, ut verum fatear, nisi clariùs explicetur, quid sit virtus illa plastica, difficultas non tollitur: si enim talis qualitas sufficit ad prima animalis organa, poterit forsàn etiam dici, quod sufficiat ad elaboranda plantæ organa sine anima. Sed

hanc difficultatem examinabimus Contempl. seq. ubi de generatione animalium, & vita seminum.

